

Vi kvinnor

Nr. 5. Årg. 2.

Juni 1950

i Demokratiskt Världsförbund

SIRI DERKERT som tecknat barnet på omslagssidan säger:

— — — det är nu en gång så
att det är vi kvinnor som mest är tillsammans med barnen.
Mannen har inte denna förmån i vår kultur.
Låt oss därför lära oss att se
och uppleva barnen såsom de verkligen är.

Som konstnärinna vill jag visa barnet
i all dess underfundighet
i all dess naturliga och groteska uttrycksfullhet.
Därför att barnen för oss kvinnor är en så maktpåliggande verklighet,
så längtar vi att för deras skull
genomskåda det samhälle i vilket de växer upp.

KDV:s appell:

FÖR ALLA VÄRLDENS BARN

Hundratals miljoner män och kvinnor står bakom oss, vi talar för mödrar, för arbetare och ungdom när vi uppmanar alla dem som är gripna av oro över läget i världen och över våra barns framtidsutsikter att förena sig med oss och rädda dem.

Miljoner oskyldiga unga liv hotas av atombombens fasor. De som håller den i beredskap nöjer sig ej med att vi redan har miljoner genom krig föräldralösa barn. De påskyndar förberedelserna till en ny världskatastrof och de skapar redan nu — som en förberedelse till allmän massaker — elände i ett antal länder i Asien genom kolonialkrig.

Överallt där militärutgifter får företräde framför de budgetanslag vilka är avsedda till skydd för den uppväxande generationen berövas barnen den hjälp de borde få från samhället. Fattigdomen i deras hem och arbetslösheten är stadda i tillväxt. Nöden och den allmänna osäkerheten skadar barnen; de kommer att lida av dessa skador under sitt kommande liv. Det råder brist på skolor; krigspropaganda sprides överallt och fostrar gangstermentalitet och rashat.

I Asiens och Afrikas koloniala och beroende länder dukar miljoner barn under på grund av hunger, sjukdom och namnlöst elände. Miljoner barn exploateras hänsynslöst från sex års ålder i barnarbete och går under av överansträngning.

Våra barns krav på samhället är heliga ty *de är morgondagens värld*. Den världens beskaffenhet är beroende av hur vi möter barnens krav.

Enligt FN:s charta har de femtio signatärmakterna förbundit sig att skydda barnen, att skydda deras rätt till uppfostran, deras möjlighet till full sysselsättning och att rädda den kommande generationen från krigets förbannelse.

Det gäller för oss människor, för alla män och kvinnor av god vilja, att fasthålla orubbligt vid dessa höga grundsatser som icke respekteras.

Barn kan icke försvara sig själva.

Det gäller för mödrar, för fäder, för ungdom, för grupper och organisationer — internationella, nationella, lokala, kooperativa — över hela världen att förena sig och framtvinga fred och göra livet till en glädje för barnen.

Kvinnor, ungdom, arbetare! Slut Er till oss och deltag i firandet av den Internationella Barnens Dag den 1 juni och i förberedelserna till en Internationell konferens till försvar för barnen för att överallt försvara:

**Rätten till liv —
rätten till hälsa —
rätten till en demokratisk uppfostran —
för alla världens barn.**

Barn kan inte försvara sig själva

Barn kan inte försvara sig! — Vi kan väl också säga att vi stora kan heller inte försvara oss, allra minst mot krigets förfärlighet, om det en gång blir släppt lös. Men vi kan arbeta där-
emot, med ord och med gärning, med våra bästa krafter, så gott vi förstår. Det kan barn inte göra, de är utlämnade till den värld som vi bereder åt dem.

Jo, en sak försvarar barn med alla krafter: sin t r y g g h e t, att ha ett bo någonstans hos någon människa, där de känner sig h e l t t r y g g a. Det är ett sådant livsvillkor för dem, att de försvarar det med alla medel — de diktar upp ett hem och en nära, trygg människa, om de i verkligheten måste sakna detta det allra nödvändigaste. Det värsta onda vi kan göra ett barn är att riva upp dess trygghetsgrund — med häftighet, aga, oberäknlighet.

Men lyckligtvis märker vi knappast vad denna trygghet betyder för barn; så självklart har vi vant oss att möta den i deras blick, att vi först hajar till när ett par vassa och misstroigna barna-ögon säger oss att den är borta, att trygghetens grund är uppriven.

Minns Ni Gösta Berlings saga? Minns ni att det var den blicken i Brobyprästens lilla dotters ögon som grep Gösta Berling, den förkomne och för-
supne prästen — och så svek han ändå hennes förtvivlade förtroende, söp upp både hennes kälke och hennes mjölpåse. Och så visste han inget annat än att ta skammens straff, döden i de stora

skogarna. Men den stora Majorskan på Ekeby visste underligt nog hur hon skulle betvinga honom. — Vill han leva, Gösta Berling, säger hon, så lovar jag att ta Brobyprästens dotter till mig och göra en människa av henne. — Och som den stora berätterska Selma Lagerlöf är, glömmer hon inte vad det är som håller hela sagan om Gösta Berling samman. När den gamla Majorskan från sina förtvivlans vägar i bokens sista kapitel kommer åkande ned från finnmarkerna för att dö på Ekeby, sitter Brobyprästens dotter bredvid henne i släden, och det blir hon som vakar över den döende — som den trygga människa hon blivit.

Jag har också en gång sett trygghetens svår-
åtkomliga positiva sida samlad i ett konstverk. Det var en rysk film från krigsåren: en förstörd liten stad, underjordiskt trots, desperation, exekutionsplutonernas bösspipor. Men mitt i allt detta en gubbe med en liten unge vid handen, för-
övrigt utan någon roll i handlingen, utan någon annan karaktär än att de var oskiljaktiga. Med sin obrytbara trygghet genomstrålade de alla händelser, all skräck och förtvivlan — så att man till sist minns ingenting annat än dem.

Men vi vet hur många barn i världen som krig — och nöd — kanske ohjälpligt berövat denna trygghet. Det är så svårt att tänka på att vi egentligen inte uthärdar det. Men var och en som kan göra ett uns för att ge dem deras trygghet åter, och var och en som kan göra ett uns för att ej nya barn skall kastas ut i rotlöshet, den må kallas lycklig.

Låt oss få ungdomsgårdar!

Bort med anstaltstänkandet säger Göta Rosén, byråchef i Socialstyrelsen

Vilka önskemål har byråchefen just nu, speciellt med avseende på mödrar och barn?

Denna fråga ställde Vi Kvinnor till Göta Rosén och mellan två interurbana samtal hann vi anteckna svaren:

Ensamma mödrar och änkor bör få ett starkare stöd, så att mödrarna längre, än vad nu fallet, kan ha hand om sina barn. Bidraget till ankorna är för närvarande 510 kronor pr barn och år. Bidragsförskottet till ogifta mödrar utgår med 21 kronor pr månad. Det är för litet.

Flera små daghem — men helst inte för mer än 20 barn i varje hem.

Familjedaghem, en idé, som numera slagit igenom och med stor framgång praktiseras i t. ex. Örebro, Helsingborg och Landskrona! Privata hem alltså, där husmodern kan ta emot ett eller ett par barn under dagen medan modern är upptagen av förvärvsarbete. Socialvården betalar för varje barn omkring 4 kronor pr dag — olika på olika platser —, och moderns avgift — c:a 50 öre — går till barnavårdsinstitutionen direkt. Alltså inga tillfällen till privata irriterande ekonomiska uppgörelser mellan föräldrar och daghem.

Flera barnträdgårdar för barn i förskoleåldern, där barn kan tagas om hand 3 eller 4 timmar pr dag, under vilken tid modern skulle kunna ha förvärvsarbete (halvtidstjänst).

Små sommarkolonier för feriebarn.

Barnavårdscentralernas utbyggande — men därtill fordras flera läkare — för att kunna omfatta alla barn ända upp till skolåldern. I skolan blir det ju sedan skolläkaren som får sköta hälsokontrollen.

Mindre antal barn i varje klass.

Skolfrukostarnas genomförande i alla skolor. Kvinnorna borde vara vaksamma och arbeta på att få lokalsvårigheterna lösta.

FÖR DE UNGA, önskar byråchefen Rosén:

Inackorderingshem i städerna för skolungdomar från landet och ungdomsgårdar för de från landet inflyttade självförsörjande ungdomarna.

Ungdomsgårdar. Ungdomsgårdar. Ungdomsgårdar.

— Först och sist önskar jag, säger byråchefen, att vi svenskar gick ifrån allt anstaltstänkande och mera inriktade oss på den individuella vården, som bättre passar in i ett samhälle av vår struktur.

E. S.

SKV i Gävleborgs län, som gjort en god insats för skolfrukostens genomförande i sitt distrikt, har nu tio avdelningar med cirka 200 medlemmar. Under påskhelgen hölls distriktskonferens och då togs denna bild.

FRED

åt våra barn

År 1949 var det totala antalet svenska barn i skolåldern 589,775, och de återfanns i 11,510 folkskolor och 391 mellanskolor och läroverk. Med varje år stiger skolbarnens antal som resultat av den ökade födelsefrekvensen. De allmänna barnbidragen som började utbetalas i början av 1948 utgår f. n. till 1,700,000 barn. Inte någonstans i Västeuropa eller på den amerikanska kontinenten har en sådan reform som de allmänna barnbidragen kommit folken tillgodo. Endast i Sovjetunionen och de folkdemokratiska länderna existerar liknande reformer.

Antalet daghem och lekskolor utgör 672 st. och omfattar 28,719 barn. På senare år har också tillkommit speciella jordbruksdaghem, huvudsakligen i Skåne och Norrland. De är till antalet 105 och omfattar 2,600 barn år 1948. Det är den stora bristen på arbetskraft inom jordbruket som framtvingat dessa daghem, som fungerar under vår- och sommarmånaderna. I städer och tätorter är behovet av flera daghemsplatser mycket stort.

De fria ferieresorna, som är behovsprövade och kommer de barn tillgodo vars föräldrars beskattningsbara årsinkomst icke överstiger 4,000 kronor, kom under fjolåret 70,000 barn till del.

För närvarande finns i landet mellan 700 och 800 sommarkolonier med plats för 30,000 barn. År 1949 vistades dessutom 15,000 barn i privata feriehem på landet, vilka anskaffats genom de kommunala myndigheternas försorg. Bristen på platser vid sommarkolonierna är mycket stor, främst på grund av att byggstoppet överlag hindrat utbyggnad av koloniserksamheten. För Stockholms vidkommande är läget i år mycket prekärt, i många skolor kan man ordna sommarvistelse endast för omkring hälften av de barn som begärt sådan.

År 1946 trädde lagen om obligatorisk skolbespising i kraft. Denna omfattade i fjol 302,000 barn i folkskolorna och 20,000 i mellanskolor och läroverk, alltså drygt 54 procent av skolbarnen. Också här har byggstoppet varit ett allvarligt hinder för förverkligandet av en viktig reform. Enligt riksdagens beslut skall reformen vara hundra procentligt genomförd till den 1 juli 1951. Med den hittillsvarande takten är det fara värt att detta inte kan realiseras. Man måste komma ihåg att skolbarnens antal stadigst stiger med varje år.

En sak som Sverige med rätta är stolt över är den låga barnadödligheten, som från 1938, då den utgjorde 4,3 procent, sjunkit till 2,3 procent år 1949. Den siffran ger oss egentligen en tankeställare: *hur skulle förhållandena varit om vårt land varit indraget i de båda världskrigen?* Det räcker med att nämna ett exempel från det andra världskriget: Av Polens fem miljoner barn fanns bara tre miljoner kvar då kriget var slut och de flesta av dessa överlevande var angripna av tuberkulos. Kriget, det innebär inte bara miljoner och åter miljoner döda; det innebär skador som hämnar sig på flera generationer framöver.

Det är bäst för oss själva om vi i tid inser att inga av de sociala förbättringar vi uppnått för våra svenska barn är värda ett uns om vi vuxna icke kan hejda det nya storkrig som nu febrilt förberedes. Freden — det är garantin för barnens liv och för fortsatta sociala framsteg. Det är freden åt våra barn vi kräver genom att stödja den världsomfattande aktionen för namnunderskrifter på Stockholmsappellen.

V. S.

Livets gång...

Av livets morgondrömmar
han byggde en vimplad slup
att segla i glitterströmmar
hän över de vida djup.

Han byggde med ivrigt sinne,
ty vågens sorl vid strand
förtalde så mångt minne
från fjärran underland.

Jag tör väl möta bland sköldars larm
en ungersven med förälskad barm
en narr, som litar på tro och heder.
Den vill jag hugga av ömkan neder!
Vill spara honom att stå en dag
besviken, skymfad, förrådd som jag.

Så gör oss samvet' till pultroner alla,
så går beslutsamhetens friska hy
i eftertankens kranka blekhet över,
och företag av märg och eftertryck
vid denna tanke slinta ur sin bana
och mista namnet handling.

Om hopplöshet faller över mänsklighetens
nöd,
om frihetssången tystnar för gunst och
för bröd,
om ungdomshjärtat kallnar och känner
utan kval,
hur bort ur världen viker det godas
helga ideal

- - - - -

då svingar nattens klocka sin ofantliga rund,
då skälver hela världen och remnar i sin
djupsta grund

"Men mot min glaven I intet kunnen!
Jag spärrar graven och smädemunnen
som nästa gång, sen han målet mist,
för den skall svara, som dömer sist."

Elisabeth Tamm (1918)

Vad tjänar det till att skriva under
»Stockholmsappellen», fråga de tveksam
ma, de som inte äro oretliga.

Oåterkalleligt är svaret: »Om alla, som
inte önska krig, skrevo under, blev det
fred».

Men vet någon ett bättre sätt, skall vi
hjälpa Er.

E. T.

Vi Kvinnor

inbjuder Eder till en litterär pristävling.
Vilka är författarna till vidstående strofer
och vad heter diktverken? För den först
öppnade riktiga lösningen — bidragen
måste vara insända till Vi Kvinnor, adr.
Dr Andreen, Köpmantorget 2, Sthlm,
före den 1 juli — utdelas som tävlings-
pris en ungersk keramikkruka.

Var kommer de små barnen ifrån?

Slår ni små barn?

Vad säger jag! Ursäkta, ursäkta, så heter det ju inte. Ingen människa slår små barn. Man agar dem. För det lilla barnet torde skillnaden vara härfin, men det låter så förbaskat mycket bättre. Den som uppfann detta skenheliga ord var ett litet patriarkalt snille, annat ska inte sägas.

Har ni läst stumpen om aga i uppslagsböcker? Jag höll visserligen på att aldrig komma fram dit; jag hör till de splittrade naturer som fastnar på vägen i uppslagsböcker, så nu vet jag allt om Agathokles, forngrek. fältherre, och att ödlan Agama har mer eller mindre lång stjärt. Jag tycker hon ska bestämma sig.

Men småningom kom jag ju fram, och det är jag djupt tacksam för: de höga glädjestunderna i ens liv är inte så många. Få svenska texter utstrålar en sådan kultur, en sådan djärvt upplyst anda som denna om agan. »Barnavårdsnämnd, se d. o., kan besluta att vanartigt barn skall tilldelas aga av person som nämnden utser», står det. Har barnavårdsnämnden alldeles tappat vantarna så kan fattigvårdsstyrelsen rycka in, det var då för väl. Jämlikt ändring i legostadgan får jag inte gå ut och klippa till min Laura i köket om hon begär påökt, det är verkligen småaktigt, men annars får man slåss friskt i hemmet under förutsättning att man inte tillfogar »mer än obetydlig kroppsskada» och bara ger sig på dem som är mindre. Då är det Vårnad av barn och står i 1920 års lag om barn i äktenskapet. Det var nervöst det här: hur gör man med barn utom äktenskapet? Och med adoptivbarn och styvbarn? Ska man behöva gno till fattigvårdsstyrelsen med dem om man vill att ungen ska tillfogas »obetydlig kroppsskada»?

Av ovan sagda torde framgå att jag andligen är helt barnfödd i den trakt i Skåne som var så skogfattig så de måste aga barnen med torvströ. Jag har löjligt svårt att förstå varför det ska göra en unge bättre att undergå en behandling som man själv som vuxen blir vitglödgat förbitterad vid blotta tanken på.

Viran tycker likadant. Änglavingarna skrapar i taket. Vi är ett nypedagogiskt mönsterhem, det är vi. Det tjasas sällan, grälas än mer sällan och agas aldrig.

Det skulle man inte tro när man hör det lilla barnet.

Häromdan fick hon en smärre tillsägelse av Viran för att hon kom för sent till middan. Barnet gav Viran en blick, det hunsade barnhusbarnets hopplösa blick, och sa:

— Det är klart att man inte törs komma hem — när ni bara skäller och skäller timma efter timma.

Var kommer somliga små barn ifrån? Var stod det skrivet att man skulle få en dotter som dramatiserar tillvaron som Strindberg i hans mörkaste stunder? Vi lever i ett sus av svarta fanor och spöksonater, och vad det är, men långtråkigt är det inte.

Då och då ska hon rymma från detta ruskiga ställe. Det skulle hon i går kväll, när Viran sa att hon inte fick springa omkring utan tofflor. Det blev en kolossalt vidlyftig historia, det blir det alltid när hon ska fly från dessa grymma kvinnor som satts att pina små barn. Jag var inte hemma, men Viran fick inte ligga på latsidan. Först fick hon lova att hjälpa henne att packa. Sedan fick hon lova att vi skulle sitta hemma och vänta på henne när hon skulle komma igen någon gång i höga medelåldern. Och när Viran till sist stukad frågade henne när hon tänkte bege sig åstad så tittade hon strängt på henne och sa:

— Det begriper du väl att jag inte kan fly utan att säga adjö till mamma.

Hur andra små barn läser sina läxor vet jag inte. Hos oss är det en stark fläkt av Ibsen över det hela. Viran och jag ställs upp i största gemaket, upp går dörren, in kommer barnet, slår ut med händerna som Eleonora Duse och säger med starkt uttryck:

— Mina damer och herrar — jag ska nu be att få läsa upp åttan. En gång är åtta, två gånger åtta är arton, tre gånger åtta är — —

Nu är bara frågan om det sprider sig. Jag menar om folk i barnets umgänge utanför hemmet också får veta hur det har det hemma. Som för en stund sen då jag, dess gräsligt beskedliga mor, förebrädde det något som tydligen inte var alldeles rättvist. Jag blev upplyst om detta och sa:

— Ja, men lilla gumman, då kunde du väl ha sagt det?

— Sagt! sa barnet och tryckte sig med en skälvning av fasa upp mot väggen. Det kunde jag väl inte säga — till mamma som slår mig jämt och kastar ut mig från balkongen.

(Ur en kåserisamling)

Aktivt fredsarbeite i Norge

På møtet Den internasjonale kvinnekongressen vedtok vi en henvendelse til bryggearbeiderne i Oslo om å følge eksemplet til fagorganiserte kamerater i andre land og nekte å losse de amerikanske våpen. Vi laget i den anledning en flygseddel og var på brygga med den tidlig neste morgen og delte den ut. Den ble godt mottatt, og mer enn en lossearbeider erklærte at det var på høy tid dette ble gjort. Arbeiderne brakte også flygsedlene videre til andre kamerater — tilmed til utenbys kamerater ble de sendt.

Naturligvis var hele pressen unntatt den kommunistiske indignert: Arbeiderbladet karakteriserte aksjonen som »grensende opp til landsforræderi» og brukte forbløffende grovt skyts i betraktning av at det bare hadde vært en 10—12 kvinner der nede, og at de selv avfeide dem som »bare kommunister».

At de som ønsker amerikanske våpen og ikke ser på det som landsforræderi, var mer oppskaket enn de gav uttrykk for, fikk vi til vår glede bevis for noen dager senere:

I middagspausen ble 6—700 lossearbeidere hentet i busser og brakt til et lokale der formannen for Det norske arbeiderparti, statsminister Einar Gerhardsen personlig, tordnet løs mot kommunistene og KDV, og endte med å framsætte forslag om at de amerikanske våpen skulle losses.

Det hele virket som forsøk på et overraskelseskup, og bryggearbeiderne følte seg meget indignert — »nesten som i nazitiden», sa en. Vi i KDV — »KDV-jentene» som statsministeren kalte os — følte oss beæret! Forslaget ble nedstemt med 156 stemmer mot 221. Statsministeren deltok personlig i opptellingen! Det ble framsatt et forslag om at lossingen skulle være frivillig, men dette ble det ikke stemt over.

Faktisk stemte Oslo-havnearbeiderne mot å losse amerikanske våpen!

Styret i KDV skyndte seg å få i stand et nytt flygblad der vi takket arbeiderne for deres faste holdning, og lovt å støtte og hjelpe dem etter beste evne.

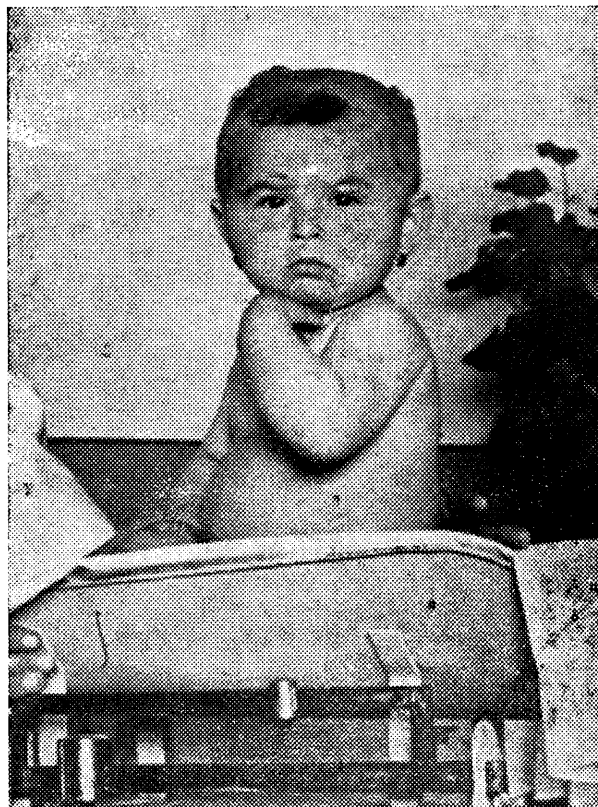
Myndighetene var tydelig nervøse: den første båt med amerikanske våpen kom 1 1/2 uke etter dette var hendt — den kom som en tyv om natten, og bragte alminnelige varer, som noe som var merket Stykke gods. Ca. 50 arbeidere ble tatt ut til vanlig lossing, og de oppdaget for sent hva slags last det var. Da forlot 17 mann arbeidet — de andre losseset.

Men det var foretatt kraftige forholdsregler for å hindre »KDV-jentene» i å komme til: Havna var avsperrert med stort oppbud av politi og sivile politfolk, soldater var der for å kjøre vekk våpnene fortest mulig, det var størrelser av arbeiderpartiet som

viftet rundt der nede, og da noen medlemmer av KDV viste seg med en folder »Verg barna» til utdeling, styrtet politiet fram, og de ble prompte arrestert og kjørt til politistasjonen. Folderen ble beslaglagt. Noe mer hendte det dem ikke.

Dere ser altså at vi slett ikke klarte å gjennomføre aksjonen men våpenene er jo også blitt losset i land med sterkere motstandsgrupper enn i Norge. Det vi har oppnådd, er at et spørsmål som det var ganske stille om, ble tatt opp, og at det lever i dag — til neste båt kommer.

MIMI SVERDRUP LUNDEN

Sovjetunionens barn

”Fosterlandskärlek, vänskap och respekt för alla folk — detta är den anda i vilken Sovjets mödrar uppfostrar sina barn”, säger Aslanova, ledamot av Högsta Sovjet i en rapport från U. S. S. R.

I Sovjetunionens alla länder är skolundervisning obligatorisk för alla barn från 7 till 14 år. Där finns 34 miljoner skolbarn. De undervisas på 100 olika språk motsvarande de olika nationaliteterna.

I spädbarnshemmen finns det 800,000 barn och i lekskolorna 1,800,000. Alla omkostnader betalas av staten.

Kvinnornas vapenlösa uppror mot krig och nöd

Det började i Frankrike. Kanske den dag då några kvinnor kom till järnvägsstationen i Tours beslutna att hejda ett järnvägståg med tanks avsedda för kriget i Viet-Nam. En av dem lade sig ned på järnvägsspåret, snart gjorde flera kvinnor detsamma. Lokföraren steg av och svor över tanksen. Soldaterna i transporten, som kvinnorna talat med, började kasta ned tanks från tåget... Sedan har upproret gått vidare. Vapen från USA har vräcks i havet. Hamnarbetare i Italien, Frankrike, Belgien och Holland har vägrat lossa vapen. Från Norge berättar vår sektions ordförande om det som hänt där.

Nu säger man kanske: det har ändå inte gått att hindra lossningen. Den har t. ex. flyttats från Antwerpen till Seebrügge eller man har använt militär för ändamålet. Må vara — vi har inte sett slutet. Det här är dagens historia. Berättelserna om denna kvinnornas nya fredsrörelse var det starkaste intryck vi förde med oss hem från KDV:s exekutivmöte i Helsingfors i april.

Vad än tidningarna skriver så är detta en fredsrörelse och en som kostar något. Vägran att lossa vapen är en fredshandling lika fullt som krigstjänstvägran. Den har samma rätt att kräva respekt. Och man betalar med stora obehag och med arbetslöshet och kanske fängelse. Utan kvinnornas hjälp till hamnarbetarnas familjer skulle det inte gå. Dessa händelser är viktiga steg bort från krig — män som vägrat att lossa vapen kommer kanske att vägra att bära vapen.

Denna kvinnornas aktiva fredskamp, detta vapenlösa uppror mot kriget i Västeuropa, är nära sammanbundet med kampen för bättre levnadsvillkor, med kampen mot nöd. Alla vet nog — och kvinnorna framhåller det — att de väldiga rustningsutgifterna håller folken nere i fattigdom.

För oss kvinnor i Sverige är det märkligt att tänka på hur Elin Wägner år 1935 uppmanade kvinnorna att inte låta sig enrullas i krigsmaskineriet. Säkert tänkte hon både på Gandhis framgångar med icke-våldsmetoden och på den passiva fredsrörelsens nederlag under mellankrigsåren när hon skapade parollen »Kvinnornas vapenlösa uppror mot kriget». Hennes vädjan den gången vann ett omedelbart gensvar från 20,000 svenska kvinnor.

Nu står hennes tanke upp på nytt och träder ut i världshistorien.

Andrea Andreen.

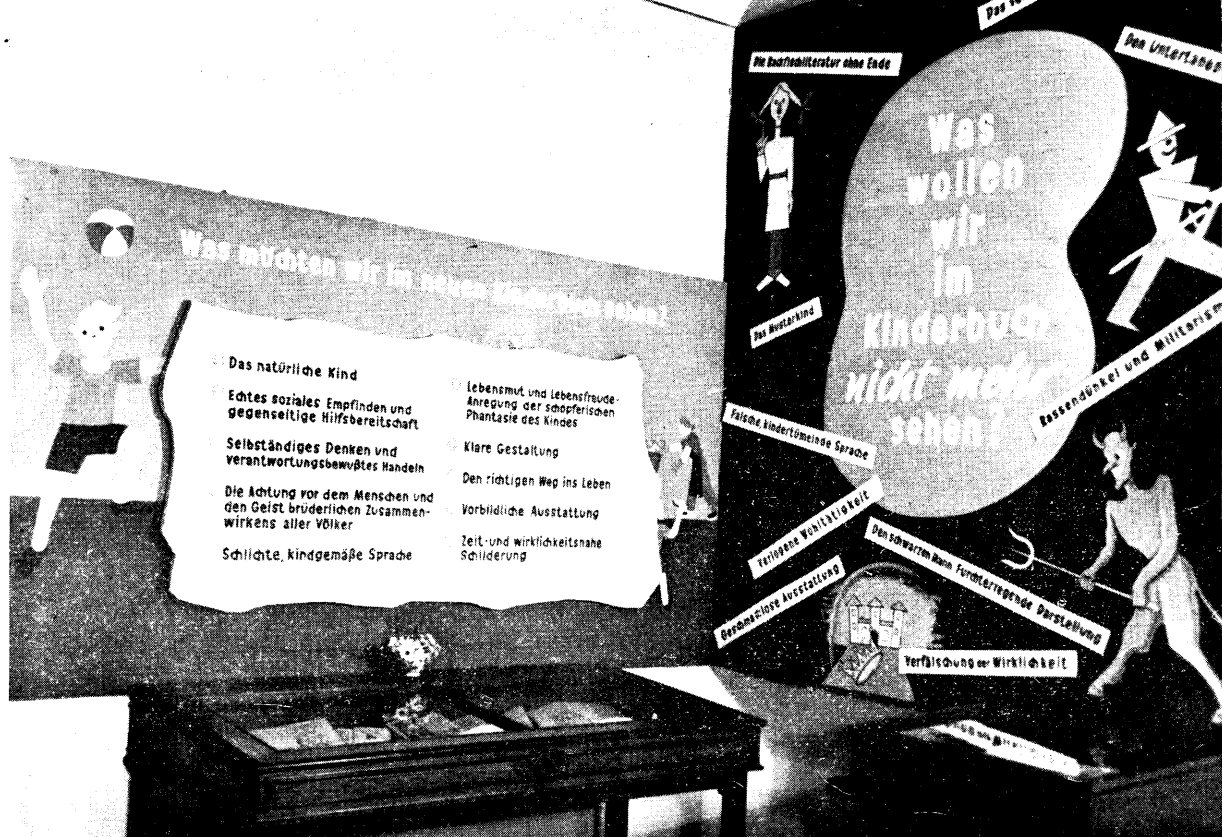

En ny tid har börjat för Kinas barn.

BARN I ASIEN

Madame Sun Yat Sen, som nu är en av det nya Kinas vicepresidenter, sade i sitt tal vid Pekingkonferensen för Asiens kvinnor: »Imperialismen och feodalismen har bragt den stora massan inom folket till fattigdom. Och de första offren har alltid varit kvinnor och barn.»

I konferensen deltog 198 delegater från 23 länder, därav 14 asiatiska. Skakande vittnesbörd om barnens nöd avgavs från Japan, Syd-Korea, Indien, Iran och från en rad andra länder. Premierministerns maka Madame Chou En-lai gav denna sammanfattning: »Folket i många delar av Asien saknar de mest elementära rättigheter. De arbetar 14 timmar om dagen och får inte så mycket betalt att det räcker till två måltider per dag. Barn arbetar från 5 års ålder och får ingen skolundervisning. Kvinnor är utan vård och skydd som arbetare, som bönder, som mödrar. Det finns få läkare och än färre sjukhus. Flickor säljs till bordeller, barn säljs som slavar till fabriks- och jordägare. Det billigaste minst skyddade liv i Östern är arbetaren i kolonialländerna. Sådana levnadsförhållanden har den hälften av Asien, som ej än är fri, en fjärdedel av mänskligheten.»

Vad tyska barn inte längre vill se i sina böcker: Inte militär, inte skräckbilder och inte heller mönsterbarnet. Från en utställning av barnböcker i Berlins offentl. vetenskapliga bibliotek.

MAN HAR MINSANN aldrig långtråkigt i Berlin. Meningsutbytet börjar redan med bäraren första kvällen man anländer till staden igen och fortsätter sedan hos uppröjningsarbeterskorna för att sluta i barnbiblioteket när man slår sig ned i barnens läsesal, berättar fru Elisabeth Öije, efter ett av sina besök i Tyskland.

● EFTER KRIGSSLUTET trycktes i Tyskland över 1,000 nya barnböcker, och hur man tänker sig att en bra barnbok skall vara kan bokförläggaren själv utläsa ur barnens kritik som tillställs honom. Han kan då lägga upp planeringen till barnboksproduktionen så att den utgår från barnens egna små psykologiska betraktelser.

Av varje upplaga går första bandet till biblioteken. Att barnboken inte längre är ett bokproduktions styvbarn märks på att de bästa författarna ägnar sig åt den. Det finns barnböcker av Fallada och Friedrich Wolf. Kästners böcker har en sådan åtgång att de måste ransoneras vid utlånet.

● VID INGÅNGEN ligger en besökarebok där barnen har ritat in sig med sin vackraste handstil.

Den tusende bland de små besökarna får en bok som present.

Hela läsesalen är tapetserad med barnritningar: »Hur jag föreställer mig ett lånbibliotek.»

● MED RYNKAD PANNA och huvudet funder-samt stött i händerna sitter de för att med tungt allvar och ansvarskänsla, på framlagda blanketter, skriva vad de tycker är bra och vad som är mindre bra i de böcker de läst.

Där skriver den 10-åriga Arnim: »Särskilt tyckte jag om Doktor Dolittles kärlek till djuren. Alldeles särskilt tycker jag om, att han trots sin fattigdom har tagit sig an lidande djur, fastän pengarna knappast räckte för honom själv.»

Pojken Arnim har inget negativt att säga om Dolittle-boken.

○ DEN 11-ÅRIGE PETER F. från Köpenick är förtjust i Kiplings Rikki-Tikki-Tavi, en liten volym som ges ut i den förtjusande serien »Das Beste der Weltliteratur», vilken har en upplaga på sammanlagt 6,000,000 exemplar till 30 pfennige. Peter tycker om att han där finner samhörighetskänsla mellan människor och djur — »djuren som tänker och handlar som människor, vilket ju egentligen inte överensstämmer med verkligheten.»

Det finns även riktiga tidningar för barnen, en t. ex. redigerad av Kästner. Världshändelserna avspeglar sig även i barnens tidningar. Där finner man artiklar om de judiska barnens insatser i uppbyggnadsarbetet i Palestina.

Där finner man också uppslag hur man bäst planerar och utnyttjar »vår skolträdgård», så att den ger rikligare skörd av gurkor, tomater, potatis och t. o. m. tobak.

Där står om M:me Curie och om hur 5:e folkskolan i Berlin ordnade skolstädningen själv: en liten pojke tog initiativet, lånade sig en stege och började tvätta väggarna, tills alla följde hans exempel — och hur denna bragd sedan belönades med en härlig skolresa till Berlins vackra sjöar.

● MAN SITTE OCH VÄNTAR, att några ungar ska gå hem, för att få följa med en liten bit — det gör en så gott att höra deras glada kvitter mitt i ruinerna — men barnen tycks aldrig vilja sluta med sin läsning. De tycker det är som en julafton förr i världen att inte behöva trycka den lilla nästippen mot fönsterrutan utan verkligen kunna ta på de vackra böckerna och läsa dem.

Det är därför den lille Malte K. (12 år) skriver: »Jag tycker inte om att boken redan har flottfläckar. Barnen ska behandla böckerna mera omsorgsfullt. Hur många andra ska också glädje sig åt samma bok!»

Samarbete ger resultat

Vi var så många kvinnor i de nya bostadsområdena Björkhagen och Kärrtorp i Stockholm som hade bekymmer för hur vi skall kunna arbeta utanför hemmet — var skulle vi ha våra barn under arbetsdagen? Jämt blir det dyrare att leva, mat och kläder och hyror och resor samlas till summor som bara ger oss ett val — att hjälpa familjens ekonomi genom att själva arbeta. Och bortsett från ekonomin, så ville vi ha *tillfredsställelsen* av ett arbete, som många av oss utbildat sig för och som ger valuta på många andra sätt än rent ekonomiskt. Här kom mammor cyklande eller på buss vid 6-tiden på morgonen, med ett yrvaket barn som behövt få ligga i sängen en bra stund till, för att placera det i en lekstuga i andra ändan av stan. Här kom de hem på kvällen med en alltför trött liten byting som släpats med när mor skulle handla innan klockan slog 6.

Vi tillhörde SKV, flera av oss, och vi tänkte: just vi måste ta itu med detta för att få en bättre ordning. Hur kan det komma sig att nya vackra bostadsområden, som beskådas av arkitekter från fjärran länder var fjortonde dag, saknar något ur social synpunkt så självskrivet som daghem för barnen? Det som skulle ge oss möjlighet att göra familjens liv tryggare och bättre genom att vi kvinnor kunde delta i förvärvsarbetet.

Vi bildade en initiativkommitté och stencilerade petitionslistor som vi gick runt i husen med. En blyxtkampanj på en vecka — och 1,500 namn. Man tackade oss överallt för initiativet. Gamla mormodrar skrev på för att hjälpa oss yngre. Vi gick till Barnavårdsnämnden med listorna och talade om våra bekymmer.

Och nu har vi fått två barnträdgårdar, en i varje område.

Att vi är glada för denna framgång är naturligt. Barnen trivs, och vi märker redan hur nyttigt det är för dem att under barnträdgårdslärarinnans ledning få leka kollektivt, lära sig skapa med sina händer, förberedas för skolarbetet.

Men detta räcker inte. Vi som har eller vill ha heldagsarbete behöver daghem där barnen kan vara längre än 3 timmar. Vår SKV-grupp i dessa områden skall fortsätta att arbeta för att nå det målet.

Också inom Sofia församling har kvinnorna gjort samma aktion, fått 1,400 namn och bildat en SKV-grupp.

Under detta arbete har vi fått kontakt med kvinnorna, de förstår vad SKV vill. Och nu tar vi itu med den stora uppgiften — listorna mot atombomben. För endast om vi kämpar för *freden* skapar vi en värld där barnen får sin rätt i alla avseenden.

MARGIT LINDSTRÖM

KDV:s MÖTE I HELSINGFORS

VID KDV:S EXEKUTIVMÖTE I HELSINGFORS 17—20 APRIL 1950

var 26 länder representerade. Island vann inträde i förbundet, som därmed har sektioner i 60 länder. KDV räknar nu 83 miljoner medlemmar.

Exekutivmötet i Helsingfors imponerade på mig mera än något föregående möte i vilket jag deltagit. Detta berodde icke minst på den finska föreningens utomordentliga mötesarrangemanger. Vår finska sektion är mycket stor, den har 25,000 medlemmar och dess tidning har en upplaga på 47,000. Därtill kom det överväldigande intrycket av finska folkets fredsvilja, manifesterad genom deltagandet i de offentliga mötena. Vid ett friluftsmöte talade medlemmar av exekutivkommittén för mellan 10 och 20,000 personer. Mässhallen, som rymmer 6,000 människor, var fylld till sista plats när fredsbudkavlen överlämnades. Man hade ett utomordentligt förnämligt mötesprogram. Republikens president och statsministern var närvarande.

Själva mötesförhandlingarna präglades av saklig tyngd utan fraser. Det rädde en förut ej ernädd jämvikt mellan olika länders insatser. Kina, Sovjetryssland och folkdemokratierna talade på ett övertygande sätt om sitt fredliga uppbyggnadsarbete såsom en fredsgärning. Den förtryckta hälften av Asien skildrade på ett gripande sätt sin nöd och sin frihetskamp. Representerarna från Västeuropa berättade om sitt vapenlösa uppror mot krig och fattigdom. USA:s delegat vittnade om de enkla människornas fredsvilja. Greklands och Spaniens lidanden stod levande för oss.

Vi talade om Asienkonferensens beslut och de arbetsuppgifter den gett. Vi talade om planerna för den internationella barnens dag den 1 juni. Och i allt, som planlades, bakom alla beslut låg maningen till alla kvinnor att samla sig för att rädda freden:

»Mödrar, hustrur, arbeterskor i städer och på landet, lärda och studerande, kvinnor inom alla yrken, var och en i sin ställning, kvinnor tillhörande alla nationer!

Vilka politiska eller religiösa åsikter ni än hysa, ni alla som ha hjärta för fredsarbetet, för Edra hems lycka och Edra barns framtid, avge Edra ljungande protester mot dem som vilja främja ett nytt krig ännu blodigare än det sista!

Må kvinnor i hela världen underteckna den appell som Världsfredskommittén riktat till alla människor!

Må vi enas om att värna freden, att värna livet!»

A. A.

Samla underskrifter!

Den appell som världsfredskommittén sände ut vid sin tredje session i Stockholm den 16—19 mars, har över hela världen blivit känd som »Stockholmsappellen».

Som med eldskrift måste denna appell ristas i våra hjärtan och ständigt ljuda i vårt medvetande:
Vi kräver ovillkorligt förbud mot atomvapnet, ett vapen för terror och massutrotning av befolkningen.
Vi kräver upprättande av en sträng internationell kontroll för att säkra detta förbuds efterlevnad.
Vi anser att den regering som först skulle använda atomvapnet, mot vilket land det än må vara, skulle begå ett brott mot mänskligheten och måste behandlas som krigsförbrytare.
Vi uppmanar alla människor av god vilja i hela världen att underteckna denna appell.

För denna appell måste vi arbeta **varje dag**, göra upp en arbetsplan för att hinna **mesta möjliga på kortast möjliga tid**, ty det är hög tid att också Sveriges fredsälskande folk låter sin stämma höras i den väldiga kör av fredsröster som i dessa dagar ljuder från alla världens länder.

— Gör det någon nytta? hör jag de tvehågsna undra. — Vi har vädjat så många gånger, senast förra året vände vi oss till FN.

Ja, det är sant att fredens vänner många gånger har vädjat, men nu **kräver** vi fred och vår vilja till fred kan vi aldrig uttala för ofta — på olika sätt måste vi åter och åter ge uttryck för den. Arbetet för fredens bevarande är vår viktigaste uppgift. Den talar man inte om en enstaka gång, den **arbetar** man för året runt och strävar att klargöra för sin omgivning att det beror på oss alla om de som hotar med atombomben skall våga använda den till massmord.

Alltså tar vi listorna med Stockholmsappellen i vår hand och går ut
a t t samla namnunderskrifter,

a t t ordna samarbete med andra fredsälskande sammanslutningar,

a t t bilda kommittéer som speciellt arbetar för Stockholmsappellen,

a t t ordna konferenser för petitionsrörelsen,

a t t överhuvudtaget ta alla initiativ som kan gagna opinionen för fredens bevarande.

Kvinnorna, som ägnar så stor del av sitt liv till att skydda och värna barnen för större och mindre faror måste överallt gå i spetsen när det gäller att skydda dem för den största fara som någonsin hotat världens barn: **ATOMBOMBEN**.

Göteborgsavdelningen av SKV

höll den 16 april en lyckad och välbesökt v a r f e s t, som till på köpet gav avdelningen ett gott tillskott till kassan. Tal hölls av avdelningens ordf. fröken **S t i n a S k a n t z e**, en tiomanna mandolinorkester bidrog gratis och på ett mycket förtjänstfullt sätt till underhållningen och medlemmarna hade förfärdigat en ansevärd mängd gåvor som lottades bort. Den trevliga festen avslutades med te och dans.

Svenska Kvinnors vänsterförbund har med anledning av denna fest fått mottaga en gåva — kr. 100 — från Göteborg. Styrelsen tackar hjärtligt.

SKV:s adresser:

Brev till SKV kan hädanefter adresseras antingen till ordföranden, Dr Andreen, Köpmantorget 2, Stockholm C, eller till Svenska Kvinnors Vänsterförbund, Box 18073, Stockholm 18.

Alla inbetalningar sker på postgiro 51323, adress Svenska Kvinnors Vänsterförbund, Box 18073, Stockholm 18.

Tidningen **Vi kvinnor** i demokratiskt världsförbund

Utgivare: Andrea Andreen
Köpmantorget 2, Stockholm

Redaktionskommitté: Elsa Svartengren,
Valborg Svensson,

Utkommer med nio nr per år.

Prenumerationspris per år: Kr. 2: 50.

Lösnummer 35 öre (kommissionärer antagas).

Postgiro 51323, Box 18073, Stockholm 18.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund.